

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

V. Explicatur quintum decalogi præceptum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

Similiter contra hoc præceptum peccant omnes inferiores, qui superioribus obedientiam in iis rebus, in quibus illis subsunt, deferre nolunt.

Et ex aduerso contra idem præceptum peccant parentes, qui infantes exponunt: qui filiis indigentibus, nec sibi providere valentibus alimenta denegant: illos in rebus ad salutem necessariis non instruunt, nec instrui curant; qui illos ad peccandum vel iussione, vel pravo exemplo inducunt: qui illos peccantes non corripiunt; vel non nisi irati & furentes id præstant; qui avertunt illos ab aliquo statu perfectiori amplectendo, ad quem Deo inspirante vocantur; aut è contrà invitos cogunt ad statum religiosum amplectendum, aut Matrimonium contrahendum.

Peccant item Domini, qui alimenta aut mercedem servis debitam non tribuunt: qui illos in fidei rudimentis aliisque ad fidem necessariis instrui non curant; eos peccantes non corripiunt; imò potius ad peccandum impetio, aut pravo exemplo inducunt.

SECTIO V.

Explicatur quintum præceptum.

Non occides.

AD FACILIOREM huius quinti præcepti explicationem ea, quæ de illo dicenda nobis sunt, quinque paragraphis complectemur: in quorum primo explicabimus, quomodo præceptum hoc intelligi debeat: in secundo agemus de homicidio, & mutilatione sui ipsius: in tertio de homicidio vel mutilatione alterius: in quarto inquiremus quot modis peccetur contra hoc præceptum: in quinto denique investigabimus, quænam restitutio propter alterius iniustam occasionem, aut mutilationem facienda sit.

fit.

V 5

§. I.

§. I.

Quomodo hoc quintum Decalogi præceptum
intelligi debeat.

HOc præcepto, secundum explicationem amplioreni Christo Domino summo legislatore *S. Matth. 5.* appositam, tria præsertim prohibentur. Primum est quodcumque nocumentum corporale proximo injuste illatum, vel per seipsum, vel per alium jubendo, consulendo, consentiendo, aut alia quacumque ratione cooperando, explicatur in *Catech. Rom. part. 3. c. 6.* Secundum est quodcumque convicium, aut probrosum & injuriosum verbum, ex ira & vindictæ appetitu prolatum. Tertium est quilibet deliberatus iræ motus, & vindictæ appetitus injustus, etiam si neque actu, neque ullo verbo, aut signo exteriori se prædat. Hoc aperte colligitur ex his Christi Domini verbis *S. Matth. 5.* *Audistis, quia dictum est antiquis: non occides &c. ego autem dico vobis: quia omnis, qui irascitur fratri suo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, raa, reus erit coenæ. Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ ignis.* Quibus verbis Christus Dominus docet hoc Decalogi præcepto, non modo prohiberi homicidium, sed etiam quemlibet injustum vindictæ appetitum, & quodlibet probrosum & conviciosum verbum, aut aliud iræ & malevolentie exterioris signum: quibus veluti gradibus inter rixantes ad ultimum iræ & vindictæ effectum, homicidium scilicet, pervenitur, quæ peccata, cum mortalia sint, digna esse censentur æterna poena, quæ nomine judicii, concilii & gehennæ, tamquam variis gradibus distincta, significatur, prout hunc locum explicant Hugo Cardinalis, Maldonatus, & communiter interpretes.

Si tamen plena rationis advertentia, & deliberatio esset; ut si vindicta aliqua levis duntaxat appetere peccatum non esset nisi veniale: imò nullum esset peccatum, si justa aliqua irascendi causa subesset, & si correptio

nis solum gratia verba aliqua asperiora proferrētur; dummodo tamen nec ira, nec lingua ultra præscriptos à recta ratione limites excurrat; unde S. Chrys. in illa Pl. 4. verba (*Irascimini & nolite peccare*) Licet, inquit, iuste irasci. nam & Paulus Elima succensuit, & Petrus Saphira: sed id non iram dixerim absolute, sed Philosophiam, curam, & œconomiam: irascitur enim pater filio, sed ejus curam gerens: ille est qui temerè irascitur, qui seipsum ulciscitur. Et S. Greg. in c. 5. Job. Sciendum est, inquit, quod alia est ira, quam impatientia excitat; alia, quam zelus justitiae format: illa ex vitio; hæc ex virtute generatur.

Imò etiam ipsum homicidium actu perpetratum, quandoque justum, & licitum esse potest, ut in seqq. explicabitur.

§. II.

De homicidio, & mutilatione sui ipsius.

VM hoc præcepto prohibeatur occisio injusta & mutilatio, aut quavis alia corporalis læsio alterius; à fortiori etiam sui ipsius injusta occisio, mutilatio, & quælibet corporalis læsio prohibita esse censetur. Sunt tamen aliqui casus, in quibus occisio, vel mutilatio sui ipsius aut alterius justa, proindeque licita, esse potest.

Atque in primis quod spectat ad occisionem vel mutilationem sui ipsius, certum est gravioris alicuius mali, devitandi causa licitum esse se ipsum mutilare, aut ab altero mutilari permittere: ut si ad mortem evitandam, quæ ex putrefactione alicuius membri sequeretur, aliquis sibi ejusmodi membrum abscindat aut abscindi permittat, ut ex communi Theologorum sententia docet Tol. lib. 5. c. 6. quod quamvis possit, ad id tamen faciendum, aut permittendum sub peccato mortali non tenetur, sicut nec ad medicamenta quædam difficillima acceptanda, quamvis ex medicorum consilio ad vitæ, conservationem necessaria, ut observat idem author,

Cer-

Certum est prætera, se ipsum interimere grauissimum esse peccatum, neque id in ullo casu licitum esse, unico solum excepto, si nimirum Deus ita iubeat; quod fuit explicat & Probat S. Aug. lib. 1. de ciuit. cap. 21. & sequent. vbi expendit factum Samsonis, qui se ipsum interfecit, & sanctarum quarundam virginum, quæ ex peculiari Dei instinctu se ipsas interemerunt.

Cum hæc duo certa sint, unum est de quo dubitatur inter Theologos, nimirum an liceat se ipsum Permissimè occidere id est an licitum sit, ut quis permittat se ab alio occidi, cum prohibere possit. Respondet Tol. id esse illicitum, & ex se peccatum mortale; cum homo vitæ suæ non sit dominus, a liq̄ue proinde secundum rectam rationem, in quantum potest, consulere teneatur.

Sunt tamen duo casus (ut idem author docet) in quibus homo cuius vita bono publico minimè necessaria esset, illam exponere, seque ab alio occidi permittere potest. primus est ob amici periclitantis defensionem aut liberationem, iuxta illud S. Ioan. 15. *Maiorem hæc dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amici.* Secundus casus est ob bonum spirituale proximi: e. g. si quis ab alio inuasus ad redigatur, ut fugere non possit, nec aliter mortem evadere nisi occidendo inuasorem; tunc, quamuis licitè possit vim vi repelere illumque occidere, potest etiam ex motu charitatis permittere se ab illo occidi, ne scilicet hostis in peccato mortali moriatur.

Addit idem author tres alios casus, in quibus homo non solum licitè potest, sed etiam tenetur vitam exponere, seque occidi permittere, primus est in fidei vel virtutis defensionem; v. g. si quis sub interminatione mortis cogatur fidem negare, aut peccatum aliquod committere; tunc enim mortem potius oppetere tenetur, quam se ullum peccatum consentire, ut per se patet. Secundus est, quando vitam exponere necessariū est ob boni publici conseruationem: e. g. si aliqua ciuitas obsessa non possit aliter ab expugnatione aut euersione liberari, nisi persona aliqua innocens ad mortem hosti traderetur; tunc enim

debe
Lest.
3 de
pem
bono
pos
uis
à ciu
niqu
tus;
quæ
quic
armi
supra
Q
tand
funa
unt
illu
cert
scire
cert
null
V
mir
& e
tion
tare
ut i
quæ
seru
fion
feti
pæ
affi
sup
illu

deberet innocens ille hosti postulati se tradere: imo Nau. Less. Valent. & alij quos citat & sequitur Laym. tract. §. de instit. part. 3. cap. 1. asserunt in tali casu principem vel magistratum civitatis, sicut alia virtutum officia bono publico necessaria, sic etiam istud illi præcipere posse: quod tamen negat Tol. sup. qui asserit quod quamvis tunc innocens tradere se teneatur, ad id tamen ius à civibus aut magistratu compelli non possit. Tertius denique est, quando quis iuridice ad mortem condemnatus; tunc non solum potest, sed etiam tenetur mortem, quæ illi inferatur, subire, nec inferenti resistere: fugere quidem potest, si occasio se offerat; non tamen vi, aut armis se ex licitorum manibus liberare, ut docet idem Tol. supra.

Quæres, an peccent illi qui loco vel lucri alicuius captandi gratia se probabili periculo mortis exponunt; v. g. funambuli, aut illi qui ad probandam theriacam hauriunt venenum. Respondet Nau. cap. 25. num. 8. & post illum Tol. supra peccare quidem eos qui se præcipitio aut certo mortis periculo exponerent, quod evadere neque scirent neque possent: non verò qui ex artis peritia, vel certa experientia compertum habent, se probabiliter nullum subituros mortis periculum.

Vnum hic ex eodem Toletio superest observandum, nimirum quòd, quamvis licitum sit, imò valde laudabile, & etiam aliquando necessarium ieiunijs, & aliis macerationibus proprium corpus affligere, illiusque vires debilitare, siue ut promptius & facilius spiritui subiciatur, siue ut iustitiæ diuinæ satisfactio aliqua exhibeatur, iuxta quod dixit Apostolus 1. Cor. 9. *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo;* & Coloss. 1. *Adimpleo ea, quæ desunt passionum Christi in carne meâ, &c.* Si quis tamen id indifferetio fervore, & cum notabili vitæ, aut virium detrimento præstaret, haud dubiè peccaret, & quidem mortaliter, ut asserunt Sairus, petrus de Navarra, & alij apud Laym. supra; nisi forte inculpabilis, ignorantia aut inadvertentia illum excusaret.

De homicidio & mutilatione alterius.

CERTVM est homicidium iniustum alterius esse peccatum mortale: unde Apoc. 22. homicida à celesti gloria exciuduntur. Nomine autem homicidii intelligimus cuiusvis hominis occisionem: est enim in confesso apud omnes (ut docet S. Aug.) occisionem animalium ad sustentationem humanæ vitæ non esse illicitam.

Sunt tamen aliquæ causæ, ob quas hominis occisio peccato excusari potest. Imò aliquando redditur licita & iusta: tres communiter à Theologis numerantur, scilicet iustitia, necessitas, & inconsideratio: ex quibus duæ priores homicidium reddunt licitum; tertia verò illud à peccato saltem mortali excusat. De singulis breviter aliquid dicendum est.

Homicidium ex iustitia fieri dicitur, quando simul concurrunt quatuor conditiones: quarum prima est, ut fiat auctoritate publica, principis v. g. aut magistratus ab eo potestatem habentis, ad quem tanquam Dei ministrum pertinet ius gladii, ut declaratur Rom. 13. sine qua auctoritate nemini privato licet alium, quantumvis flagitiosissimum, & nocentissimum interficere, ut docet S. Th. 2. 2. q. 64. a. 5. Secunda conditio est, ut fiat ex causa iusta, eaque gravi, & ad bonum publicum pertinente, ut docet idem Tol. sup. Tertia conditio est, ut fiat ex recta intentione, v. g. ex zelo iustitiæ, amore boni publici, &c. si enim iudex v. g. ex aliquo pravo & inordinato affectu, puta iræ, invidia, &c. iudicium capitis proferat in aliquem sibi aliàs infensum, quantumvis legitima auctoritas & causa iusta subiacet, graviter tamen peccaret, ut per se manifestum est. Quarta denique conditio est, ut fiat secundum iuris ordinem, qui, ut docet Tol. supra, & Laym. tract. 6. de iudiciis c. 2. postulat in primis, ut præcedat accusatio, vel denuntiatio, aut saltem inquisitio iuridica, si nullo accusante aut denun-

denunciante iudex ex officio procedere debeat. Deinde ut crimen probetur sufficientibus testimoniis, aut iudicii, vel propria ipsius rei confessione sponte facta. Deniq; ut citetur reus locumq; ac tempus se defendendi accipiat: quamvis interdum (ut recte observat Tol. sup.) reus etiam inauditus morte plecti possit; si nimirum ob potentiam nimiam formidandum se præbeat, nec aliter iustitia possit effectum suum fortiri: in quo tamen casu crimen debet esse notorium; vel tam evidenter probatum, ut nulla subsit ratio de illo dubitandi. Plura super hac iudiciorum forma in octavi præcepti explicatione dicentur.

Secunda causa, quæ homicidium licitum reddit, est necessitas: quando scilicet quis eo redactus est, ut vitam propriam aliter tueri non possit quam occidendo invasorem: quod quidem licitum est, dum modo fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ, ut docet S. Th. 2. 2. qu. 64. a. 7. Quod autem de propria vita, hoc etiam de vita personæ alterius consanguinitatis aut amicitiz vinculo coniunctæ intelligendum esse docet Tol. supra; & habetur Clem. un. de homicidio. Observat autem idem Toletus quòd, si invasor esset persona bono reipublicæ admodum necessaria, pura ex cuius occisione bella civilia, & alia similia damna publica emergere possent, tunc licitum non esset illum occidere; sed mors prius oppeti deberet.

Quæres, an sicut ad vitæ defensionem; sic etiam ad bonorum exteriorum conservationem liceat invasorem occidere, quando aliter bona illa salvari non possunt. Resp. id etiam licitum esse, dummodo bona illa sint magni alicuius valoris, nec aliter conservari possint. Id constat in primis ex scriptura: Exodi 22. ubi dicitur: *Si effringēs fur domum, si ve, sufficiens fuerit inventus, & accepto vulnere mortuus fuerit; percussor non erit reus sanguinis.* Constat præterea ex cap. Olim, de restitutione spoliatorum; & ex cap. Dilecto, de censurâ excomm. in 6. Idque S. Antonius Maior, Sylvester, Caietanus, Sorus, & alii, quos citat & sequitur Laym. tr. 2. de iust. part. 3. c. 3. sup. Addit tamen Toletus id solummodo esse laicis licitum, non verò Ecclesiasticis, quos (ut habetur cap. *susc-*

*suscipimus de homicidio) satius est post tunicam relinquere
pallium quam pro rebus transiteriis tam acerbe in alium
deserere.*

Quod autem de bonis fortunæ, hoc etiam de fama & honore dici posse existimat idem Toletus; quod etiam docent Sotus, Nav. Sylv. & plures alii, quos citat & sequitur Lessius lib. 2. de iust. & iure c. 9. dub. 6. Iuxta quorundam sententiam, quamvis nobilis ab alio invasus possit vitam fugiendo salvare; si tamen inde aliquam contrahat infamiam, non tenetur fugere; sed invasorem occidere potest, si aliter vitam cum honore tutari nequeat. Observat autem Toletus id non licere nisi nobilibus & personis in quibus suum honorem tutari maximè obligantur, idque solummodo ad vitandam infamiam, non verò ad iniuriam acceptam ulciscendam. Addit insuper idem quoque defendendum esse de castitatis, & pudicitie defensione: potest enim mulier ob defensionem castitatis occidere invasorem; si aliter illam propugnare nequeat.

Quod autem hic de occisione alterius dictum est, idem de illius mutilatione intelligi debet; scilicet ad vitandam vel bonorum seu honoris vel pudicitie defensionem licet esse alium mutilare: imò, si illum mutilando vitam vel honorem, &c. propugnari potest, occidere non licet.

Quamvis verò licitum sit parentibus, dominis, & aliis superioribus (ut docet S. Thomas) correctionis causa verberare & percutere filios, servos, & alios inferiores; non tamen licet illos mutilare: unde peccant quando in correctione ex nimia ita modum excedunt; ita ne inferiores mutilentur, aut notabiliter in corpore lædantur.

Tertia denique causa, quæ homicidium à peccato excusat, est inconsideratio; si v. g. aliquis inadvertenter & præter omnem intentionem alium occidat: cum enim (ut docet S. Tho. q. 64. a. 8.) hec, quæ ex casu & præter intentionem accidunt, sint involuntaria; hinc sequitur non esse peccata, cum nullum sit peccatum nisi voluntarium. Rectè tamen observat S. Doctor & post illum Lessius supra dub. 6. contingere posse, ut id, quod non est voluntarium in se, sit

voluntarium

voluntarium in causa; quando quis aliquid facit, unde periculum est ne sequatur mors alterius; tunc enim nisi sufficientem ad periculum illud evitandum diligentiam adhibeat, homicidium, quod inde licet casu & præter illius intentionem sequetur, censebitur voluntarium in sua causa: e. g. nobilis aliquis venatur, & ictu sclopeti existimans impetere feram occidit hominem; tunc enim si sufficientem non adhibuit diligentiam, ut occisionem illam præcaveret, censebitur ei voluntaria, eritq; proinde illius homicidii reus. Est autem sufficiens illa diligentia pensanda juxta majus vel minus periculum quod imminet; si enim v. g. locus illius venationis erat juxta viam publicam, per quam multi transire solebant, major haud dubie ad vitandum homicidii periculum adhiberi debebat diligentia, quam si fuisset desertus.

Idem quoq; dici debet juxta S. Doctoris mentem de illo, qui omittit aliquid facere ad quod tenebatur, ex qua omissione sequitur præter ejus intentionem mors alterius: tunc enim pro ratione majoris vel minoris negligentia, aut ignorantia, quæ illius omissionis causa fuit, majoris vel minoris peccati reus censebitur: e. g. si ex aliqua medici ignorantia vel negligentia mors infirmi sequatur, reus erit peccati gravioris aut levioris, prout major vel minor fuerit illa ejus ignorantia aut negligentia: quod judicis viri prudentis perpendendum est.

§. IV.

Quot modis peccetur in quintum Decalogi præceptum.

PECCHANT in primis, qui injustum, vindictæ appetitum deliberate concipiunt: qui se motu aliquo iræ, ultra rationis aut charitatis limites abripi sinunt: qui verba contumeliosa & convitiis plena in alios proferunt: qui sibi ipsis ex desperatione mortem optant, aut inferre conantur: qui se temere & sine ulla rationabili causa periculo mortis exponunt.

Qui

§. V.

De restitutione ob alterius occisionem, vel mutilationem facienda.

Vo præsertim circa restitutionem illam explicanda sunt. Primo quantum sit ob mutilationem vel occisionem alterius restituendum. Secundo, quibus sit restituendum.

Quod ad primum spectat, certum est pro alterius occisione aut mutilatione nullam præcise loquendo condignam restitutionem fieri posse; cum vita hominis nullo pretio pecuniario æstimari possit, ut ex communi Theologorum consensu docet Les. lib. de just & jure c. 9 dub. 23. Quod quamvis verum sit, ordo tamen iustitiæ postulat, ut damna omnia ex occisione, vel mutilatione alterius secuta resciantur ab eo, qui injustè occidit vel mutilavit, sive aggressor fuerit, sive se ipsum defendendo moderamen inculpata tutela notabiliter excesserit, ut rectè observat Navar. c. 27, n. 27; & Less. sup. dub. 21. Atq; in primis expensæ omnes factæ pro curatione mutilati vel occisi restitui debent; item restituenda sunt lucra omnia & emolumenta, quæ is, qui occisus est, ex artificio, negotiatione, vel officio probabiliter consequi poterat, detractis tamè his quæ ipse consumpsisset: quod etiam similiter dici debet de eo, qui mutilatus est pro eo tempore, quo ratione læsionis acceptæ artificio, negotiationem aut officium exercere non potuit. Quæ omnia viri prudentis & docti iudicio, in casibus particularibus determinanda sunt, ut præfati auctores fusiùs docent.

Quæres, quomodo facienda sit æstimatio lucri futuri; cum ignorent quamdiu victurus fuisset is qui occisus est. Resp. non posse ad id dignoscendum regulam certio rem, & commodiorem præscribi, quàm ut tantum restituatur, quantum probi prudentesque viri spectatis viribus, ætate, complexione illius qui occisus est, aliisque similibus

cir-

circumstantiis, & habita ratione lucri cessantis, vel damni ex illius occisione emergentis, æquam esse iudicant. Quod etiam servata proportionem debita dici debet alicujus vita ex injusta percussione, aut quavis alia laesione brevior effecta sit tunc enim erit facienda similiter estimatio temporis, quo ille vitam alterius secundum communem naturam cursum fuisset producturus.

Recte etiam monet idem Lessius sup. dub. 23. æquum esse, ut is, qui alium injuste occidit, pro illius amissionibus, eleemosynis aliisque piis operibus Deo satisfaciatur, ac præsertim sanctum Missæ sacrificium pro refrigerio illius offerri curet; idque proinde pro aliquam satisfactionis sacramentalis parte illi convenienter injungi posse.

Quod spectat ad secundum; quibus scilicet restitutionem injustam alterius occisionem faciendam sit; docent communiter Doctores faciendam illam esse parentibus, & uxori. Ita Bannes, Sotus, & plures alii, quos citat & sequitur Lessius sup. dub. 26. Obligatio autem ad illam restitutionem (quod observandum est) oritur, non ex iure, quod hæc personæ habent in bona defuncti, cum ipse defunctus nullum jus habuerit ad illam restitutionem, cuius faciendæ obligatio non aliunde quam ex ejus morte orta est; sed ex arctissima illa conjunctione, quæ inter defunctum & ejusmodi personas intercedebat; ratione cuius censentur quodammodo una cum ipso defuncto persona, & competeat illis speciale quoddam ius possidendi ab eo alimenta, & alia ad decentem vitam sustentationem necessaria: unde sequitur, quod occisor eadem illi præstare obligetur, ad quæ occisus obligatus fuisset.

Quæres an similiter creditoribus defuncti restituere debeatur. Resp. plures Theologos, quibus subscribit Lessius tract. 7. de iust. part. 3. c. 6. existimare illum teneri; Lessius vero supra dub. 23. contendit neque creditoribus, neque tamen hæredibus occisi (si tamen parentes, uxor & filii excipiantur) nullam ex rigore iustitiæ restitutionem esse faciendam, cum neque creditoribus, neque hæredibus defuncti ius illi

si in eius bona competat; ea verò. quæ ob illius occisionem restituuntur, inter eius bona connumerari non possunt. Quæ quidem sententia, tum ob illam rationem, tum etiam ob Bannis & Soti, quos pro illa citat, auctoritatem, probabilis ac in praxi tuta videtur.

SECTIO. VI.

Explicatur sextum Decalogi præceptum.

Non mœchaberis.

MONET Catech. Rom. par. 3. c. 7. specialem cautelam ac prudentiam, nec non delectum verborum requiri in explicanda huius præcepti materia, quæ, ut ait, *moderationem potius desiderat, quam orationis copiam*; quod ut asseamus, & brevitati simul ac honestati consulentes, nihil omittamus eorum, quæ à Sacerdotibus sciri debent ut præcipuum à lepra discernere possint; omnia quæ dicenda nominis sunt, tribus parag complectemur: in quorum primo investigabimus, quid hoc sexto præcepto prohibeatur: in secundo, quot modis in illud peccetur: in tertio deniq; re-tutiones quasdam in certis casibus ob huius præcepti transgressionem faciendas explicabimus.

§. I.

Quid hoc sexto præcepto prohibeatur.

SANCTVS Aug. q. 71. super Exod. explicans hoc sextum præceptum, docet illo prohiberi non modo adulteriũ, quod nomine mœchiæ designatur; sed in genere omnem illicitum concubitum, ac quemcunq; luxuriæ actum, sive externum sive internum.

Sunt autem sex luxuriæ species (ut docet S. Th. 2. 2. q. 1. 4. c. 1. & seq.) & declaratur e. *Lex illa* 36. q. 1. scilicet fornicatio, stuprũ, adulterium, incestus, raptus, & peccatum contra naturam; quibus aliqui Theologi addunt sacrilegium, quando peccatum istud committitur cum persona Deo sacra; quod tamen S. Thomas reducit ad speciem adulteri-
xii;